

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 255/2018-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 19. apríla 2018 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a zo sudcov Ladislava Orosza a Miroslava Duriša predbežne prerokoval sťažnosti Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici, Národná 12, Banská Bystrica, zastúpenej Advokátskou kanceláriou JUDr. Tomáš Suchý, spol. s r. o., Horná 13, Banská Bystrica, v mene ktorej koná advokát JUDr. Tomáš Suchý, ktorými namieta porušenie základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 5 S 145/2015 z 31. mája 2016 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Sžfk 12/2016 z 21. júna 2017 (vedenú pod sp. zn. Rvp 1843/2017) a uznesením Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 2 S 137/2016 z 25. januára 2017 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Sžfk 48/2017 z 23. augusta 2017 (vedenú pod sp. zn. Rvp 2340/2017), a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosti Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici vedené pod sp. zn. Rvp 1843/2017 a sp. zn. Rvp 2340/2017 s p á j a na spoločné konanie, ktoré bude ďalej vedené pod sp. zn. Rvp 1843/2017.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 4. októbra 2017 doručená sťažnosť Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici, Národná 12, Banská Bystrica (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 5 S 145/2015 z 31. mája 2016 (ďalej len „napadnuté uznesenie krajského súdu z 31. mája 2016“) a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 3 Sžfk 12/2016 z 21. júna 2017 (ďalej len „napadnuté uznesenie najvyššieho súdu z 21. júna 2017“) (vedenú pod sp. zn. Rvp 1843/2017; sudca spravodajca JUDr. Ladislav Orosz).

Dňa 14. decembra 2017 bola ústavnému súdu doručená sťažnosť sťažovateľa, ktorou namieta porušenie základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením krajského súdu sp. zn. 2 S 137/2016 z 25. januára 2017 (ďalej len „napadnuté uznesenie krajského súdu z 25. januára 2017“) a uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1 Sžfk 48/2017 z 23. augusta 2017 (ďalej len „napadnuté uznesenie najvyššieho súdu z 23. augusta 2017“) (vedenú pod sp. zn. Rvp 2340/2017).

Zo sťažností a z príloh k nim priložených vyplýva, že sťažovateľ sa žalobou doručenou krajskému súdu domáhal preskúmania zákonnosti správy o zistenej nezrovnalosti č. N21500697/S01 k projektu s kódom ITMS 26250120036 a žiadosti o vrátenie finančných prostriedkov s kódom 26250120036/Z04. O žalobe rozhodol krajský súd napadnutým uznesením z 31. mája 2016 tak, že konanie zastavil z dôvodu, že žiadne z „*napadnutých rozhodnutí nie je možné považovať za rozhodnutie preskúmateľné v správnom súdnictve a teda je konanie vo veci potrebné zastaviť*“.

Proti tomuto uzneseniu krajského súdu podal sťažovateľ kasačnú sťažnosť podľa § 438 a nasl. zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „SSP“), o ktorej rozhodol najvyšší súd napadnutým uznesením z 21. júna 2017 tak, že kasačnú sťažnosť zamietol.

Žalobou doručenou krajskému súdu sa sťažovateľ domáhal preskúmania zákonnosti aktualizovanej správy o zistenej nezrovnalosti č. N21600405/S02 z 25. apríla 2016 a žiadosti o vrátenie finančných prostriedkov č. 26250120027/Z03 z 25. apríla 2016. O žalobe sťažovateľa rozhodol krajský súd napadnutým uznesením z 25. januára 2017 tak, že ju odmietol z dôvodu, že *„je neprípustná, nakoľko smeruje proti opatreniam predbežnej povahy, ktoré nemohli mať za následok ujmu na subjektívnych právach“* sťažovateľa.

Proti tomuto uzneseniu krajského súdu podal sťažovateľ kasačnú sťažnosť, o ktorej rozhodol najvyšší súd napadnutým uznesením z 23. augusta 2017 tak, že ju zamietol.

Sťažovateľ vo svojich sťažnostiach namieta porušenie označených práv podľa ústavy a dohovoru z dôvodu, že ním napadnuté rozhodnutia *„možno považovať za rozhodnutia preskúmateľné v správnom súdnictve“*.

Sťažovateľ následne argumentuje vo svojich sťažnostiach identicky, pričom poukazuje na povahu správneho súdnictva, v ktorom *„je právo na prístup k súdu vymedzené princípom generálnej klauzuly (§ 6 SSP) s negatívnou enumeráciou (§ 7 SSP), z ktorého vyplýva, že súdy v zásade preskúmajú všetky rozhodnutia orgánov verejnej správy okrem tých, ktoré zákon výslovne z prieskumu vylučuje. Nakoľko s tým, že predmetné rozhodnutia žalobcu, ktoré v konaní vedenom pred Krajským súdom v Bratislave... napadol správnu žalobou, nespĺňa ani jedno z taxatívne vymedzených rozhodnutí, ktoré súdy nepreskúmajú, v dôsledku toho máme za to, že príslušný súd mal právomoc preskúmať postup správneho orgánu v spojitosti s rozhodnutím, ktoré vydal.“*

V rámci svojej argumentácie sťažovateľ poukazuje na spôsob, akým ústavný súd v uznesení sp. zn. I. ÚS 191/92 z 9. júna 1992 vymedzil kritériá na posúdenie toho, či určitý subjekt koná ako orgán verejnej moci.

Následne sťažovateľ odkazuje na uznesenie krajského súdu sp. zn. 6 S 2308/2012 zo 4. júla 2014 a na uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 5 Sžf 31/2011 z 25. augusta 2011, z ktorých vyplýva právny názor, že správy o zistenej nezrovnalosti a žiadosti o vrátenie finančných prostriedkov sú preskúmateľné súdmi v systéme správneho súdnictva. V tejto súvislosti sťažovateľ uvádza:

«V zmysle Uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, č. k.: 5 Sžf /31/2011 zo dňa 25. 08. 2011 sa za spôsobilý predmet súdneho prieskumu považujú aj povolenia a listy s charakterom rozhodnutia vydané príslušným orgánom verejnej správy ako právnoaplikačné akty správnych orgánov uvedené v ustanovení § 3 ods. 7 správneho poriadku. Na základe toho máme za to, že sa jedná o list s charakterom rozhodnutia, ktorý je vydaný príslušným orgánom verejnej správy ako právnoaplikačný akt správneho orgánu. Napriek tomu, že tento akt nie je riadne upravený predmetným právnym predpisom, § 3 ods. 1 až 6 správneho poriadku sa použije primerane aj pri ostatných podobných právnoaplikačných aktoch správneho orgánu.

V rozsudku Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 6 S/2308/2012 zo dňa 04. 07. 2014 sa ďalej uvádza, že „V danom prípade súd zistil, že predmetom prieskumu má byť Správa o zistenej nezrovnalosti vypracovaná žalovaným... V zmysle vyššie uvedených ustanovení osobitného zákona - zákona o pomoci a podpore je zrejmé, že Správa o zistenej nezrovnalosti zo dňa 6. 9. 2012, i keď neobsahuje formálne atribúty správneho rozhodnutia, zasahuje do práv a záujmov žalobcu, jej dôsledkom je vrátenie poskytnutej dotácie v rozsahu zistenej nezrovnalosti a možný sankčný postih v prípade, ak žalobca k vráteniu finančných prostriedkov nepristúpi. V zmysle ustanovenia § 248 O. s. p., predmet žaloby nie je vylúčený zo súdneho prieskumu. Z uvedených dôvodov súd dospel k záveru, že vyhotovením Správy o zistenej nezrovnalosti žalovaným dňa 6. 9. 2012 došlo k zásahu do práv a záujmov žalobcu, osobitný predpis nevyklučuje jej preskúmanie súdom, a preto môže byť predmetom súdneho prieskumu podľa piatej časti, druhej hlavy O. s. p.“

Krajský súd v Bratislave v Rozsudku zo dňa 16. 01. 2014, sp. zn. 1 S/2506/2012, konštatoval, že „v danom prípade je daná právomoc súdu na konanie a rozhodovanie v tejto veci. Krajský súd napadnutým rozsudkom zrušil rozhodnutie žalovaného – Správu o zistenej nezrovnalosti č. N21201292/001 zo dňa 19. 09. 2012 a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie. Je nepochybné, že takýmto rozhodnutím môže byť žalobca ukrátený na svojich právach... Ak sa rozhodnutie správneho orgánu (bez ohľadu na jeho druh, či formálne označenie) dotýka niektorého zo základných práv a slobôd, jeho preskúmanie nesmie byť podľa čl. 46 ods. 2 Ústavy SR vylúčené z právomoci všeobecných súdov bez ohľadu na ust. OSP a iných zákonov. V dôsledku toho v prípade, keď sa rozhodnutie, resp. postup orgánu verejnej správy dotýka niektorého zo základných práv, z právomoci súdov nesmie byť vylúčené. Vylúčenie takéhoto rozhodnutia zo súdneho preskúmania v situácii, keď ustanovenie právneho predpisu dovoľuje dvojaký výklad (jeden ústavne súladným a druhý ústavne nesúladným spôsobom), má prioritu výklad ústavne súladným spôsobom. Pre súdy táto povinnosť celkom jednoznačne vyplýva z čl. 144 ods. 1 v spojení s čl. 152 ods. 4 Ústavy SR .»

Podľa sťažovateľa tým, že krajský súd a najvyšší súd o jeho žalobách, resp. kasačných sťažnostiach rozhodli odlišným spôsobom, porušili princíp predvídateľnosti súdneho rozhodnutia a princíp právnej istoty a zároveň mu odňali právo na súdnu ochranu. Najvyšší súd navyše „zanedbal aj svoju zákonom ustanovenú povinnosť pri zabezpečovaní jednoty rozhodovania, a to, že prejednávajúcu vec postúpiť na rozhodnutie veľkému senátu tak, ako to vo svojich ustanoveniach predpokladá SSP (§ 22 SSP a § 466 SSP)“.

Podľa sťažovateľa najvyšší súd mal postupovať podľa § 221 ods. 1 písm. a) SSP a vec mal postúpiť na rozhodnutie veľkému senátu. Nedodržanie uvedeného postupu malo podľa sťažovateľa za následok porušenie základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy, keďže najvyšší súd nerozhodol v zložení predpísanom zákonom. V tejto súvislosti ďalej uvádza:

«Porušenie povinnosti predložiť vec veľkému senátu... nie je iba porušením tohto zákonného ustanovenia, ale vzhľadom na čl. 48 ods. 1 prvá veta Ústavy SR aj pochybením, ktoré má ústavnoprávny rozmer. Z ústavného príkazu, že „nikoho nemožno odňať jeho

zákonnému sudcovi“, ako jedného z princípov právneho štátu vyplýva, že nerešpektovanie zákona, v akom zložení má byť vec rozhodovaná, predstavuje vo svojich dôsledkoch porušenie čl. 48 ods. 1 Ústavy SR. Opätovne tu môžeme vychádzať zo skúseností z Českej republiky, keď Ústavný súd ČR v nálezoch IV. ÚS 613/06, či IV. ÚS 1882/07 vyslovil, že ak dospel senát najvyššieho súdu (v danej veci Najvyššieho správneho súdu) pri svojom rozhodovaní k právnemu názoru, ktorý je odlišný od právneho názoru už vyjadreného v rozhodnutí najvyššieho súdu (v danej veci Najvyššieho správneho súdu) je § 17 ods. 1 s. ř. s. (v SR § 48 ods. 1 CSP) povinný postúpiť vec na rozhodnutie rozšírenému senátu (veľkému senátu). Ak tak neurobí a vo veci sám rozhodne, uplatňuje štátnu moc v rozpore s čl. 2 ods. 3 Ústavy ČR a čl. 2 ods. 2 Listy a zaťaží konanie vadou nesprávne obsadeného súdu, ktorá v rovine ústavnoprávnej predstavuje porušenie ústavného práva na zákonného sudcu.“. (CSP, Števček M., Ficová S. a kol., Komentár, C. H. Beck, rok 2015, str. 198.)

Uvedený komentár sa síce vzťahuje na ust. § 48 CSP, avšak zastávame názor, že je možné použiť ho aj v našom prípade, keď sa senát NS SR pri svojom rozhodovaní o kasačnej sťažnosti žalobcu odchyľil od právneho názoru už vyjadreného v rozhodnutí najvyššieho súdu (viď. NS SR 5 Sžf/26/2014, NS SR 5 Sžf/31/2011).»

Sťažovateľ na základe uvedených skutočností navrhuje, aby ústavný súd nálezmi rozhodol tak, že vysloví porušenie základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutými uzneseniami krajského súdu sp. zn. 5 S 145/2015 z 31. mája 2016 a sp. zn. 2 S 137/2016 z 25. januára 2017 a napadnutými uzneseniami najvyššieho súdu sp. zn. 3 Sžfk 12/2016 z 21. júna 2017 a sp. zn. 1 Sžfk 48/2017 z 23. augusta 2017, napadnuté uznesenia zruší a veci vráti krajskému súdu a najvyššiemu súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie. Sťažovateľ si v sťažnostiach zároveň uplatnil úhradu trov konania.

II.

Podľa § 31a ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ak tento

zákon neustanovuje inak a povaha veci to nevyklučuje, použijú sa na konanie pred ústavným súdom primerane ustanovenia Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“).

Podľa § 166 ods. 1 CSP v záujme hospodárnosti konania súd spojí na spoločné konanie také konania, ktoré sa pred ním začali a skutkovo spolu súvisia alebo sa týkajú tých istých strán.

Podľa čl. II ods. 10 Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. marca 2018 do 28. februára 2019 (ďalej len „rozvrh práce na rok 2018“) v záujme hospodárnosti konania môže plénum ústavného súdu rozhodnúť o spojení vecí patriacich do pôsobnosti senátov ústavného súdu, ktoré boli pridelené členom rôznych senátov ako sudcom spravodajcom, na spoločné konanie, ak tieto veci spolu skutkovo súvisia alebo sa týkajú tých istých účastníkov. Návrh na rozhodnutie o spojení môže plénu ústavného súdu podať sudca spravodajca vo veci, ktorej spojenie s inou vecou sa navrhuje, alebo predsedníčka ústavného súdu. Ak vzhľadom na okolnosti hodné osobitného zreteľa nerozhodne plénum inak, je na spoločné konanie o spojených veciach príslušný ten senát ústavného súdu, ktorého členom je sudca spravodajca v tej zo spájaných vecí, v ktorej začalo konanie na ústavnom súde skôr (§ 18 ods. 2 zákona o ústavnom súde). Za rovnakých podmienok môže plénum ústavného súdu rozhodnúť o spojení vecí patriacich do jeho pôsobnosti, ktoré boli pridelené rôznym sudcom spravodajcom. Ak vzhľadom na okolnosti hodné osobitného zreteľa nerozhodne plénum inak, sudcom spravodajcom v spoločnom konaní o spojených veciach je sudca spravodajca v tej zo spájaných vecí, v ktorej začalo konanie na ústavnom súde skôr. O spojení ostatných vecí patriacich do pôsobnosti senátov ústavného súdu, ktoré spolu skutkovo súvisia alebo sa týkajú tých istých účastníkov, rozhoduje príslušný senát ústavného súdu určený podľa bodu 5, a to na návrh sudcu spravodajcu vo veci, ktorej spojenie s inou vecou sa navrhuje. Ak vzhľadom na okolnosti hodné osobitného zreteľa nerozhodne senát inak, sudcom spravodajcom v spoločnom konaní o spojených veciach je sudca spravodajca v tej zo spájaných vecí, v ktorej začalo konanie na ústavnom súde skôr.

Napriek tomu, že zákon o ústavnom súde nemá osobitné ustanovenie o spojení vecí – s poukazom na ustanovenie § 31a ods. 1 zákona o ústavnom súde – možno aj v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ústavy primerane použiť na prípadné spojenie vecí ustanovenie § 166 ods. 1 CSP.

S prihliadnutím na obsah sťažností sťažovateľa a z ich obsahu vyplývajúcu právnu a skutkovú súvislosť rozhodol ústavný súd aplikujúc citované právne normy tak, že predmetné sťažnosti spojil do jedného spoločného konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. apríla 2018